

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/57/2016
Identifikačné číslo spisu: 3110011638
Dátum vydania rozhodnutia: 12.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. František Mozner
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3110011638.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Františka Moznera a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Libora Duľu v trestnej veci proti obvinenej MUDr. P. E. pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. h), § 139 písm. a) Tr. zák. na neverejnom zasadnutí konanom 12. júna 2019 v Bratislave o dovolaní ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 25. januára 2016, sp. zn. 2To/113/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Trenčín (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 11. mája 2015, sp. zn. 4T/67/2014, podľa § 285 písm. b) Tr. por. oslobodil obvinenú MUDr. P. E. spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín z 18. októbra 2010, ktorá na ňu bola podaná pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) Tr. zák. v spojení s § 138 písm. h) Tr. zák. a § 139 písm. a) Tr. zák., ktorý mala spáchať tak, že ako službukonajúca lekárka detskej ambulancie Lekárskej služby prvej pomoci - Nemocnice s poliklinikou Ilava, n. o. dňa 12. decembra 2009 v čase o 14.04 hodine a následne opakovane uvedeného dňa v čase asi o 18.30 hodine pri vyšetrení dieťaťa J. F., nar. X. K. XXXX, bytom v Z., X. č. XXX/X, nebrala do úvahy priebeh jeho ochorenia, ktorý poukazoval na možnosť invazívneho bakteriálneho ochorenia - pleuropneumónie, podcenila tento jeho stav a nevykonala všetky zdravotné úkony na správne určenie choroby, predovšetkým nerozšírila vyšetrenia o tzv. zápalové markery a nevyšetrila snímok hrudníka, na základe jednoznačného progresu ochorenia s jeho alarmujúcimi príznakmi neodporučila pacientovi hospitalizáciu a komplexné vyšetrenie s cieľnou útočnou liečbou, v dôsledku čoho došlo dňa 13. decembra 2009 v čase 08.30 hodine doma v mieste bydliska k úmrtiu pacienta J. F., pričom príčinou jeho smrti bolo kardiorespiračné zlyhanie v dôsledku hnisaného zápalu pľúc a pohrudnice, čím tak nebola zdravotná starostlivosť zo strany MUDr. P. E. poskytnutá v súlade s ustanovením § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších právnych predpisov, nakoľko neboli správne vykonané všetky zdravotné úkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy.

Súčasne okresný súd podľa § 288 ods. 3 Tr. por. odkázal poškodenú Mgr. N. F. s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Uvedený rozsudok okresného súdu napadli odvolaniami prokurátor a poškodená Mgr. N. F., ktoré Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 25. januára 2016, sp. zn. 2To/113/2015, zamietol; v prípade prokurátora ako nedôvodné podľa § 319 Tr. por. a v prípade poškodenej ako podané neoprávnenou osobou podľa § 316 ods. 1 Tr. por.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu, ktorého rovnopis bol doručený prokurátorovi 9. februára 2016 a obvinenej MUDr. P. E. a jej obhajcovi JUDr. Jánovi Sitarčíkovi 12. februára 2016, podala ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerka spravodlivosti“) na podnet generálneho prokurátora Slovenskej republiky 3. augusta 2016 dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Tr. por. tvrdiac, že vyššie citovaným uznesením krajského súdu bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 10, ods. 12 Tr. por. § 285 písm. b) a § 319 Tr. por. v prospech obvinenej MUDr. P. E..

V dôvodoch podaného dovolania ministerka spravodlivosti po zrekapitulovaní predchádzajúceho konania predovšetkým namieta, že obvinená MUDr. P. E. bola právoplatne oslobodená spod obžaloby napriek tomu, že súd prvého i druhého stupňa neodstránili rozpory v dôkazoch - znaleckých posudkoch, ktoré boli podkladom rozhodnutia a vychádzali tak zo skutkového stavu, ktorý bol nesprávne, resp. nedostatočne zistený. Poukazuje pritom na to, že počas celého trestného konania, v rámci ktorého bolo zabezpečených viacero dôkazov, predovšetkým znaleckých posudkov a stanovísk odborníkov z odboru zdravotníctva, sa vytvorili dve skupiny znalcov. Na jednej strane sú tí, ktorí potvrdili nedostatočný prístup obvinenej k vyšetreniu maloletého a za príčinu smrti stanovili zápal pľúc a pohrudnice a na strane druhej je skupina znalcov, ktorí nielenže považovali postup obvinenej MUDr. P. E. za správny, ale stanovili aj odlišnú príčinu smrti poškodeného - zadusenie vdýchnutím obsahu žalúdka.

Do prvej skupiny znalcov zaradila ministerka spravodlivosti znalcov MUDr. Františka Štullera, PhD., MUDr. Jána Kovaľa, PhD., MUDr. Norberta Moravanského, PhD. a MUDr. Renátu Szépeovú, PhD., ktorých závery stručne sumarizuje a považuje ich za obsahovo jednoznačné, vecne priliehavé, s logickou podstatou, potvrdzujúce nedostatočný prístup obvinenej k posudzovaniu zdravotného stavu maloletého J. F., najmä k určeniu účinných metód a prostriedkov jeho liečenia.

Do druhej skupiny znalcov zaradila dovolateľka prof. MUDr. Přemysla Strejca, DrSc., doc. MUDr. Miloša Velemínskeho, CSc., prof. MUDr. Ota Masára, CSc., MUDr. Michala Medovarského, doc. MUDr. Martina Brezinu, PhD., MUDr. Alenu Jancovú a MUDr. Juraja Jakubičku, ktorých závery taktiež v stručnosti opakuje, s tým že diametrálne odlišnosti vo vyjadreniach a znaleckých posudkoch osôb odborne vzdelaných v odbore medicíny možno podľa nej pozorovať najmä v dvoch otázkach, a to v otázke príčiny smrti a v otázke zodpovednosti obvinenej MUDr. P. E. za následok trestného činu. Kým jedna skupina znalcov, medzi nimi aj znalci z organizácie forensic.sk a znalec, ktorý vykonával pitvu maloletého J. F., za príčinu smrti stanovili zápal pľúc a pohrudnice a považovali postup službukonajúcej lekárky obvinenej MUDr. P. E. za non lege artis, druhá skupina znalcov, ktorých vyjadrenia a posudky zabezpečil obhajca obvinenej, za príčinu smrti stanovila vdýchnutie obsahu žalúdka do pľúc a následné udusenie maloletého a postup obvinenej považovali za lege artis. Za rozporné pritom považuje ministerka spravodlivosti vyjadrenie MUDr. Michala Medovarského, ktorý za možnú príčinu smrti označil aj chorobu tzv. prasacej chrípky, aj napriek tomu, že túto možnosť vylúčili vo svojich posudkoch a výpovediach tak znalec MUDr. František Štuller, PhD., ktorý vykonával pitvu maloletého poškodeného, ako aj MUDr. Norbert Moravanský, PhD. z organizácie forensic.sk. Súčasne poukázala na to, že MUDr. František Štuller, PhD. vo svojom posudku a počas svojho výsluchu pred súdom nepriamo spochybnil príčinu smrti spočívajúcu v udusení sa v dôsledku zvracania a vdýchnutia obsahu žalúdka do pľúc, pretože k vyvolaniu zvracania a pošpinenia tváre zvratkami došlo práve v dôsledku podráždenia mozgu v rámci opuchu mozgu, a to až v terminálnej fáze života dieťaťa. Terminálnou fázou alebo terminálnym stavom sa pritom z klinického hľadiska označuje posledná fáza umierania, ktorý sa vyznačuje postupným zlyhávaním životne dôležitých funkcií.

S poukazom na uvedené znalecké posudky a stanoviská obsahujúce rozporné a protichodné závery ohľadne príčiny smrti maloletého J. F. a postupu ošetrojúcej lekárky - obvinenej MUDr. P. E. podľa toho, či boli zadovážené orgánmi činným v trestnom konaní alebo obhajcom obvinenej, je ministerka spravodlivosti toho názoru, že v predmetnej trestnej veci nebol náležité zistený skutkový stav tak, ako to predpokladá § 2 ods. 10 Tr. por., t. j. nebol zistený skutkový stav veci v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Zároveň, poukazujúc na § 2 ods. 12 Tr. por. konštatuje, že v prípade uvedených pochybností o skutkových zisteniach týkajúcich sa odborných medicínskych znalostí majúciich vplyv na meritorne rozhodnutie súdu vo veci, bolo v súlade so zásadou náležitého zistenia skutkového stavu veci uvedenou v § 2 ods. 10 Tr. por. potrebné odstrániť zistené dôvodné pochybnosti. Pritom tvrdí, že so zreteľom na nezvratný následok daného skutku - smrť maloletého J. F. v súvislosti s poskytovaním lekárskej starostlivosti, ide o výnimočný a obzvlášť závažný prípad, na objasnenie ktorého a následné meritorne rozhodnutie malo byť, vzhľadom na rozporné závery o príčine smrti pacienta a správnosti postupu ošetrojúcej lekárky, zvážené ďalšie doplnenie dokazovania, resp. pribratie znaleckého ústavu v zmysle § 147 Tr. por.

Podľa dovolateľky zváženie uvedenej možnosti využitia znaleckého ústavu prezentoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v odôvodnení svojho rozsudku zo 16. apríla 2014, sp. zn. 3 Tdo 17/2014, ktorým v predmetnej veci rozhodol o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 19. augusta 2013, sp. zn. 23T0/51/2013. Túto možnosť však Okresný súd Trenčín ako aj Krajský súd v Trenčíne nepovažovali za potrebnú napriek tomu, že po doplnení dokazovania zostal skutkový stav nezmenený, t. j. rovnaký ako v čase vydania rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. apríla 2014, resp. uznesenia Krajského súdu v Trenčíne z 1. augusta 2014. Konštatovanie o nepotrebnosti pribratia znaleckého ústavu, ktoré krajský súd odôvodnil tým, že vo veci bolo už vykonané rozsiahle znalecké dokazovanie, nemožno podľa ministerky spravodlivosti považovať s ohľadom na diametrálnu rozpornosť znaleckých posudkov a stanovísk za opodstatnené a toto je podľa nej v rozpore so základnou zásadou trestného konania uvedenou v § 2 ods. 10 Tr. por. ako aj v § 2 ods. 12 Tr. por.

V podstate z týchto dôvodov ministerka spravodlivosti navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. rozsudkom vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 25. januára 2016, sp. zn. 2To/113/2015, a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 10, ods. 12, § 285 písm. b) a § 319 Tr. por. v prospech obvinenej MUDr. P. E.. Zároveň navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a zrušil aj ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Krajskému súdu v Trenčíne, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu ministerky spravodlivosti sa podaním zo 16. augusta 2016 vyjadril prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, ktorý uviedol, že dôvody dovolania si prokuratúra bez výhrad osvojila a na základe toho navrhuje, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaniu ministerky spravodlivosti v plnom rozsahu vyhovel.

Obvinená MUDr. P. E. sa k dovolaniu ministerky spravodlivosti vyjadrila prostredníctvom svojho obhajcu podaním z 15. septembra 2016, v ktorom uviedla, že ministerka spravodlivosti v odôvodnení svojho dovolania uvádza, že obvinená skutok spáchala, čo je v príkrom rozpore so zásadou prezumpcie neviny, ako aj so závermi prvostupňového súdu a s uznesením Krajského súdu v Trenčíne. V podanom dovolaní ministerky spravodlivosti na podnet generálneho prokurátora sú navyše popisované a interpretované názory prokuratúry, ktoré si ministerka spravodlivosti nekriticky osvojila. Prokuratúra totiž v odôvodnení odvolania uvádzala, že maloletý mal sťažené dýchanie a horúčky a že potreba hospitalizácie pri neklesajúcich horúčkach pri zápale pľúc je nevyhnutnosť, nakoľko opakujúce sa a neklesajúce horúčky bez znalosti správne stanovenej diagnózy môžu viesť k obave zo smrti. Uvedené tvrdenie prokuratúry nasvedčuje podľa názoru obvinenej tomu, že konajúci prokurátor sa neoboznámil s priebehom a výsledkami dokazovania, nakoľko v konaní bolo preukázané, že maloletý pri opakovanej

návšteve v ambulancii nemal sťažené dýchanie a zmeranú teplotu mal 36,9°C, t. j. v norme. Rovnako jeho stav bol aj po odchode z ambulancie stabilizovaný, čo potvrdila aj matka dieťaťa vo svojej svedeckej výpovedi.

Obvinená ďalej poukázala na to, že prokuratúra sa snažila vo svojom podaní bagatelizovať znalecké posudky súdnych znalcov prof. MUDr. Přemysla Strejca, DrSc., prof. MUDr. Miloša Vělemínského, CSc., prof. MUDr. Ota Masára, CSc., doc. MUDr. Martina Brezinu, CSc. a MUDr. Michala Medovarského, aj keď ide o špičkových odborníkov a vedeckých pracovníkov v oblasti ich povolania. Prof. MUDr. Přemysl Strejc, DrSc. je súdnym znalcom z odvetvia súdneho lekárstva, medzinárodne uznávaným odborníkom v odvetví súdneho lekárstva, bol dlhoročným prednostom Ústavu súdneho lekárstva Lekárskej fakulty Karlovej univerzity v Prahe a je členom kolégia dekana a predsedom Akademického senátu 1. Lekárskej fakulty Karlovej univerzity v Prahe. Vo svojom znaleckom posudku podrobne popísal príčinu úmrtia maloletého J. F., za ktorú určil asfyktickú príhodu, t. j. udusenie zapríčinené vdýchnutím, aspiráciou žalúdočného obsahu do dýchacích ciest pri zvracaní. Uviedol tiež, že v danom prípade vzhľadom na vykonanú pitvu non lege artis absentuje neurologický a bakteriologický odber a teda aj podklad pre presné určenie zápalu pľúc a jeho pôvodu (agens) u maloletého, čo je nedostatkom pre následné znalecké skúmanie z oblasti klinickej medicíny.

Prof. MUDr. Miloš Vělemínský, CSc. je súdnym znalcom v odvetví pediatrie, bol dlhoročným dekanom Zdravotnej sociálnej fakulty Jihočeskej univerzity v Českých Budějoviciach, okrem pedagogickej a vedeckej činnosti v odvetví pediatrie vo svojom zdravotníckom zariadení vykonával priamu ambulatnú prax v odvetví pediatrie. Ako súdny znalec taktiež uviedol, že chýba biologický materiál a jeho vyhodnotenie pre určenie príčiny úmrtia maloletého. V prípade maloletého išlo podľa tohto znalca o neočakávané náhle úmrtie, čo obvinená nemohla predvídať. V jeho prípade mohlo ísť o atypickú pneumóniu, teda bez typických príznakov. Tento znalec konštatoval, že obžalovaná pri ošetrovaní maloletého postupovala ako pediater v rámci súčasných poznatkov vedy lege artis.

Doc. MUDr. Martin Brezina, CSc. je prednostom kliniky detskej pneumológie UNB, Nemocnica Ružinov Bratislava a je hlavným odborníkom Ministerstva zdravotníctva SR pre odvetvie detskej pneumológie a ftizeológie. Okrem vedeckej a pedagogickej činnosti vykonáva aj priamu ambulatnú prax vo svojom zdravotníckom zariadení. Tento znalec vylúčil ako príčinu úmrtia maloletého zápal pľúc a ako najpravdepodobnejšiu príčinu úmrtia označil aspiráciu, či mikroaspiráciu u maloletého ako súhrn nešťastných okolností, ktoré obvinená nemohla predvídať.

Prof. MUDr. Oto Masár, CSc. je súdnym znalcom v odvetví anestéziológia a resuscitácia. Je držiteľom siedmich atestačných diplomov. Zároveň je prednostom Kliniky urgentnej medicíny a medicíny katastrof na lekárskej fakulte Univerzity Komenského Bratislava. Okrem toho vykonáva aj prax v záchranných zložkách a ambulatnú prax v odvetví všeobecného lekárstva. Tento znalec ako príčinu úmrtia maloletého stanovil udusenie následkom vdýchnutia obsahu žalúdka do dýchacích ciest následkom zvracania v ranných hodinách dňa 13. decembra 2009 (bronchospasmus). Smrť maloletého podľa jeho posudku nenastala v dôsledku nesprávne poskytnutej zdravotnej starostlivosti zo strany obvinenej.

MUDr. Michal Medovarský je súdnym znalcom v odvetví pediatrie a je prednostom pediatrickej kliniky Fakultnej nemocnice v Nových Zámkoch. Vykonáva funkciu hlavného odborníka v odvetví pediatria v Nitrianskom kraji. Znalec vo svojom znaleckom posudku podrobne popísal priebeh ochorenia maloletého, jeho vyšetrenie obvinenou a pravdepodobnú príčinu úmrtia. Podľa záverov znalca smrť maloletého J. F. nebola v príčinnej súvislosti s konaním obvinenej, ktorá nemohla predpokladať takýto následok. Priebeh ochorenia u maloletého J. F. je viac ako neobvyklý a jeho ďalší priebeh nepredvídateľný.

Vzhľadom na odbornú erudíciu a postavenie znalcov obhajoby vo vedeckom svete a v odvetviach ich pôsobenia je podľa obvinenej mimoriadne odvážne a neúčtivé pochybovať o ich odborných záveroch, ktoré podrobne spracovali a odôvodnili vo svojich znaleckých posudkoch.

Na druhej strane prokuratúra vyzdvihuje zistenia a závery znalcov MUDr. Štullera, PhD. a MUDr. Kovaľa, PhD., aj keď podľa obvinenej je zrejmé, že MUDr. Štuller, PhD. postupoval pri vykonávaní pitvy maloletého non lege artis. MUDr. František Štuller, PhD. vykonal patologicko-anatomickú pitvu maloletého J. F. 14. decembra 2009 na základe odporúčania obhliadajúcej lekárky MUDr. E. ako pracovník Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Pitvu vykonával sám, pričom táto bola podľa obvinenej vykonaná neodborne, protizákonne a MUDr. Štuller, PhD. nevykonával potrebné úkony pre zistenie skutočnej príčiny úmrtia maloletého, ani nerešpektoval požiadavky MUDr. Jany Bezeckej a RNDr. Marty Mutalovej, PhD. na odber materiálov v súvislosti s výskytom chrípky A(H1N1). Z vyšetrení realizovaných pitvajúcim lekárom MUDr. Štullerom, PhD. nemožno podľa obvinenej potvrdiť ani vylúčiť bakteriálnu alebo vírusovú etiológiu ochorenia, takisto nie je možné vylúčiť intoxikáciu ako príčinu úmrtia. Ak príslušné vzorky z tela zosnulého boli odobraté, čo však v protokole nie je zaznamenané, neboli v stanovenej lehote vyšetrené, preto na základe pitevného protokolu nemožno potvrdiť ani vylúčiť skutočnú príčinu úmrtia zosnulého maloletého J. F. a závery pitvajúcего lekára nemožno zodpovedajúco podložiť konkrétnymi výsledkami vyšetrení. Pri obhliadke tela zosnulého MUDr. Štuller, PhD. napríklad popisuje prítomnosť zvratkov na pyžame dieťaťa, na tvári a v dutine ústnej, avšak nevyjadruje sa k dôraznému upozorneniu lekára RLP na aspiráciu dieťaťa a odsatie žalúdočného obsahu. V pitevnom protokole sa nevyjadruje k možnosti náhlej asfyxie v dôsledku aspirácie žalúdočného obsahu a rozvoja zmien na pravých pľúcach v dôsledku aspiračnej pneumónie.

Vzhľadom na uvedené obvinená vo svojom vyjadrení konštatovala, že neboli vykonané štandardné vyšetrenia, ktoré sú pri pitve v takomto prípade nevyhnutné a závery v pitevnom protokole sa preto neopierajú o dôkazy, ale o jednostranne zamerané domnienky pitvajúcего lekára. V prípade, ak MUDr. Štuller, PhD. pri vykonávaní pitvy zistil skutočnosť, ktoré by nasvedčovali spáchaniu trestnej činnosti, tak mal patologicko-anatomickú pitvu prerušiť a vo vykonávaní pitvy mali pokračovať dvaja súdni lekári ustanovení vyšetrovateľom Policajného zboru. Pitvajúci lekár, napriek tomu, že je zapísaný v zozname súdnych znalcov, takto nekonal a nevykonal ani potrebné odbery biologických materiálov, aj keď toto odôvodňoval ich mechanickým znehodnotením.

Závažným spôsobom pochybil podľa obvinenej aj konajúci vyšetrovateľ Policajného zboru, keď MUDr. Františka Štullera, PhD. ako aj prof. MUDr. Františka Novomeského, PhD. uznesením ustanovil za znalcov v odbore súdneho lekárstva, aj keď v predchádzajúcom konaní boli do veci zainteresovaní a preto boli podľa nej zaujatí. Uvedený dôkaz, či už vykonaná pitva, ako aj následný znalecký posudok, boli preto podľa obvinenej získané v rozpore so zákonom a z tohto dôvodu nemôžu byť brané ako dôkazy v trestnom konaní. Uvedený znalecký posudok znalcov z odboru súdneho lekárstva zásadným spôsobom ovplyvnil nielen konanie rodiny maloletého, ale závažným spôsobom ovplyvnil aj ďalšie dokazovanie vrátane znaleckého dokazovania.

Obvinená zásadne nesúhlasí so znaleckým posudkom súdneho znalca z odvetvia pediatrie MUDr. Jána Kovaľa, PhD., pretože tento znalec pri svojom posudku vychádzal zo záverov a výsledkov patologicko-anatomickej pitvy, ktorú vykonal MUDr. František Štuller, PhD. a vo svojom posudku vyslovil názory, s ktorými sa nestotožňujú znalci prof. MUDr. Velemínský, CSc., prof. MUDr. Oto Masár, PhD., MUDr. Michal Medovarský a ani ďalší odborníci ako doc. MUDr. Martin Brezina, PhD., MUDr. Juraj Jakubička, MUDr. Alena Jancová a ďalší odborníci.

Na základe uvedeného považuje obvinená za neadekvátny názor ministerky spravodlivosti, že konajúce súdy porušili ustanovenie § 2 ods. 10 Tr. por. nedostatočným zistením skutkového stavu, pretože povinnosť zistiť skutkový stav v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie určuje predmetné ustanovenie pre orgány činné v trestnom konaní, nie pre súdy, ktoré vystupujú v rámci kontradiktórneho procesu, v ktorom strany majú povinnosť a možnosť predkladať dôkazy potvrdzujúce ich tvrdenia. Je nepochybné, že súd má možnosť zasiahnuť do rozsahu dokazovania podľa § 2 ods. 11 Tr. por., ale tým nie je daná jeho výlučná zodpovednosť za zistenie skutkového stavu v súlade s ustanovením § 237 ods. 2, § 238 ods. 1 a § 278 Tr. por. Povinnosť súdu sám doplniť dokazovanie vystupuje podľa obvinenej do popredia len v situácii, ak strany vôbec nie sú aktívne, resp. vo vzťahu k použitiu zásady in dubio pro reo, keď považuje za potrebné vykonať aj iné dôkazy.

Obvinená tiež poukázala na to, že konajúce súdy vyhodnotili obžalobou i obhajobou prezentované dôkazy tak, že predmetný skutok sa stal (teda skutkový stav považovali za dostatočne zistený), ale zo strany obvinenej tento nie je trestným činom podľa § 285 písm. b) Tr. por. Z toho vyplýva záver, že dôkazy preferované obžalobou nepotvrdzujú možnosť vyslovenia trestnoprávnej zodpovednosti obvinenej za daný skutok, a to najmä s poukazom na dôkazy predložené obhajobou, keďže prokurátor neunesol v konaní pred súdom dôkazné bremeno. V posudzovanej veci tak konajúce súdy podľa názoru obvinenej konali v intenciách § 2 ods. 12, § 2 ods. 19 a § 278 ods. 2 Tr. por., pretože všetky dôkazy hodnotili podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne. Obvinená taktiež zdôraznila, že posudzovaná vec je veľmi komplikovaná a náročná, bežne sa nevyskytujúca, napriek tomu však možno vykonané dôkazy označiť za dostatočné, pričom nie je potreba tieto doplniť napr. znaleckým posudkom ústavu.

Na základe uvedených skutočností obvinená navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie ministerky spravodlivosti podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol ako nedôvodné.

Následne doplnila obvinená svoje vyjadrenie aj podaním z 9. decembra 2016, v ktorom poukázala na právny názor vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 31/2016 a síce že dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. V konkrétnom prípade musí vždy prevažovať záujem zákonnosti rozhodnutí a postupu konania, ktoré právoplatnému rozhodnutiu predchádzalo, nad záujmom na stabilite a nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia. Tak tomu bude iba pri zásadných a podstatných vadách, pre ktoré nemôže napadnuté rozhodnutie obstáť, pretože by to bolo ohrozením zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštanca. Minister spravodlivosti, ako dovolateľ, je síce oprávnený napadnúť rozhodnutie pre nesprávne zistenie skutkového stavu a hodnotiť tak rozsah vykonaného dokazovania alebo namietat' porušenie ustanovení zabezpečujúcich objasnenie veci, avšak z ustanovenia § 371 ods. 3 Tr. por. nevyplýva jeho neobmedzené právo namietat' hodnotenie dôkazov vykonaných súdom, najmä pokiaľ sa konajúce súdy dôsledne týmito dôkazmi zaoberali. V dovolacom konaní, ani za súčasného použitia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por., neprichádza do úvahy iné hodnotenie dôkazov súdmi, ak je toto založené na prísnom logickom úsudku, ku ktorému konajúce súdy dospeli na podklade starostlivého posúdenia každého vykonaného dôkazu z hľadiska jeho prípustnosti, závažnosti a vierohodnosti.

Na základe uvedeného obvinená navrhla, aby konajúci dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dovolanie ministerky spravodlivosti podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

K dovolaniu ministerky spravodlivosti sa písomne vyjadrila aj poškodená Mgr. N. F., ktorá uviedla, že považovala vyšetrovanie príčiny úmrtia svojho syna a zodpovednosti konajúcej lekárky za objektívne a spravodlivé až do momentu otvorenia verejného zasadnutia Krajského súdu v Trenčíne 19. augusta 2013, na ktorom sa prejednávalo odvolanie obvinenej, ako aj jej odvolanie. Postup senátu Krajského súdu v Trenčíne na tomto verejnom zasadnutí a následne vydané rozhodnutie bolo pre ňu šokujúce a prekvapujúce, považovala ho za neobjektívne, jednostranne vedené v prospech obvinenej a to najmä z dôvodu nedostatočného vykonania dokazovania vo vzťahu k dôslednému odstráneniu rozporov, ktoré vznikli po tom, čo obvinená „na poslednú chvíľu“ prostredníctvom svojho obhajcu predložila veľké množstvo rozsiahlych znaleckých posudkov a odborných vyjadrení, ktoré v zásade iba na základe teoretických úvah bez znalosti spisu negovali a vyvracali dovtedy procesne správnym spôsobom vykonané znalecké dokazovanie znalcami ustanovenými v trestnom konaní, a to MUDr. Františkom Štullerom a MUDr. Jánom Koval'om, ako aj obhajobou zabezpečeným znaleckým posudkom znaleckej organizácie forensic.sk . Krajský súd nepovažoval za potrebné poskytnúť priestor jednotlivým znalcom na odstránenie zásadných protirečení a ani procesným stranám na dostatočné oboznámenie sa s obsahom dodatočne predkladaných odborných listinných dôkazov a pomerne rýchlo túto odbornú otázku rozporov vyriešil sám tak, že obvinenú spod obžaloby oslobodil. Zarážajúci bol pre poškodenú aj

pre prítomných novinárov aj následný moment, keď v pojednávacej miestnosti asi 50 prítomných osôb, väčšinou lekárov, takémuto oslobodzujúcemu rozsudku zatlieskalo. Nezákonnosť takéhoto postupu Krajského súdu v Trenčíne a porušenie zákona v prospech obvinenej konštatoval následne aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku zo 16. apríla 2014, sp. zn. 3 Tdo 17/2014.

Poškodená je toho názoru, že celé ďalšie trestné konanie bolo ovplyvnené zrušeným oslobodzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 19. augusta 2013, sp. zn. 23To/51/2013, pretože na základe názoru vysloveného v tomto rozsudku o nevine obvinenej bolo rozhodnuté v poradí druhým rozsudkom Okresného súdu Trenčín z 11. mája 2015, sp. zn. 4T/67/2014, a to diametrálne odlišným spôsobom, keď namiesto pôvodného uznania viny a uloženia nepodmienečného trestu v trvaní 30 mesiacov, ako aj trestu zákazu činnosti, došlo k oslobodeniu obvinenej. Poškodená v tejto súvislosti uviedla, že k zmene skutkového stavu nedošlo, nakoľko znalci zotrvali na svojich stanoviskách o zavinení obvinenej a to aj s odôvodnením, že mali k dispozícii pri podávaní posudkov porovnávací materiál zabezpečený pri pitve. Druhá skupina znalcov dodatočne zabezpečená novým obhajcom obvinenej taktiež zotrvala na svojich tvrdeniach o nevine obvinenej, avšak iba na základe teoretických úvah bez náležitej znalosti obsahu spisu a bez porovnávacieho materiálu.

Napokon poškodená vyjadrila presvedčenie, že ak by obvinená 12. decembra 2009 vyšetrila jej syna dôsledne a najmä jej opakovanú návštevu so synom považovala za vážne upozornenie na jeho nelepšiaci sa zdravotný stav a odoslala by ho o poschodie vyššie v rámci Nemocnice v Ilave na jeho dôslednejšie sledovanie a ošetrovanie, jej syn by nepochybne žil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Tr. por. a zistil, že dovolanie bolo podané ministerkou spravodlivosti ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 1 Tr. por., na podnet osoby, ktorej zákon právo na podanie dovolania z dôvodu podľa § 371 ods. 3 Tr. por. nepriznáva, proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a s uvedením dôvodu dovolania podľa § 374 ods. 2 Tr. por.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že ministerkou spravodlivosti uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Tr. por. nie je v posudzovanej veci zjavne splnený.

Ako vyplýva z vyššie zhrnutých dôvodov dovolania, podstata argumentácie ministerky spravodlivosti vychádza z toho, že v predmetnej veci nebol zistený skutkový stav veci v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, keďže vzhľadom na nezvratný následok daného skutku - smrť maloletého v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti ide o výnimočný a obzvlášť závažný prípad, v ktorom malo byť so zreteľom na rozporné závery o príčine smrti a o správnosti postupu ošetrojúcej lekárky zvážené ďalšie doplnenie dokazovania, resp. pribratie znaleckého ústavu podľa § 147 Tr. por.

K tomu je potrebné v prvom rade uviesť, že súdy oboch stupňov sa s otázkou ďalšieho znaleckého dokazovania zaoberali a v odôvodneniach svojich rozhodnutí zároveň vysvetlili, prečo k nemu nepristúpili. Okresný súd konkrétne na str. 21 rozsudku uviedol, že „... je toho názoru, že vzhľadom na preukázaný skutkový stav a závery znaleckého skúmania pred súdom pred 05. marcom 2013, ktoré sú aj v podstatných otázkach protichodné oproti... znaleckým záverom v rámci doplneného dokazovania, predovšetkým na zhodujúci sa záver takmer všetkých znalcov, že absentuje elementárna - základná diagnostika, teda presná príčina choroby maloletého zosnulého, ktorá nie je presne dostatočne určená a špecifikovaná, nie je potom ani dostatočným podkladom pre ďalšie znalecké skúmanie a závery (z odboru klinickej medicíny - pediatrie), ktorá má príčinu v tom, že pri vykonávaní pitvy maloletého zosnulého nebol zabezpečený výsledok virologického a bakteriologického vyšetrenia, ktorý diagnostický nedostatok už nemožno v súčasnej dobe odstrániť, a teda zopakovať tieto odbery a diagnostiku, že táto skutočnosť má rozhodujúci vplyv na to, že akékoľvek ďalšie nové znalecké skúmanie sa javí už bezpredmetným, hoci by malo ísť aj o špecializované vedecké a odborné pracovisko alebo špecializované odborné pracovisko...“. V nadväznosti na to prvostupňový súd na strane 29 rozsudku dodal, že „Podstatnou okolnosťou, ktorá nie je v zásadnom rozpore so žiadnymi závermi či názormi

všetkých znalcov, predovšetkým znalcov z odboru súdneho lekárstva je skutočnosť, že v danom prípade absentuje skutočne základný preukázaný fakt, a to, o aké konkrétnejšie ochorenie u maloletého poškodeného išlo. Určenie tohto faktu, na čom sa zhodli prakticky všetci znalci (MUDr. František Štuller, PhD. zásadne neoponoval, že rozsah jeho skúmania bol obmedzený avšak bez rozporu s platnou legislatívou, keďže bola vykonaná iba zdravotná pitva) je predpokladom pre ďalšie konkrétne znalecké závery z oblasti klinickej medicíny, ktoré by boli relevantnou oporou, resp. podkladom pre jednoznačné posúdenie spochybneného kauzálneho nexu u obžalovanej s následkom, ktorý nastal u poškodeného maloletého. Totiž aj keďže konanie, resp. opomenutie obžalovanej ako osoby, ktorá je povinná odvracať akýkoľvek hroziaci škodlivý následok na zdraví, ako aj skutočnosť, že osoby, ktoré vykonávali dohľad nad maloletým v domácom ošetrovaní nepochybné bolo preukázané, nemožno na podklade doterajšieho vykonaného dokazovania (v odbornej rovine) na druhej strane bezpečne vylúčiť fakt, že smrť u maloletého poškodeného mohla nastať aj v dôsledku inej okolnosti, na ktorej vznik nemohla obžalovaná v žiadnom prípade participovať, resp. mať vinu... Teda v danom prípade... nemožno bez rozumných pochybností vylúčiť, aj vzhľadom na popisovaný (priaznivejší) klinický stav maloletého poškodeného potom, čo sa vrátil z druhého vyšetrenia u obžalovanej, že bezprostrednou príčinou smrti bolo náhle a neočakávané udusenie - asfyktická príhoda... Takúto možnú alternatívu bezprostrednej príčiny smrti, na ktorej podiel viny mať obžalovaná nemôže, napokon pri odbornej konfrontácii pripustili aj pôvodne pribratí znalci.“.

Krajský súd v tomto smere na stranách 5 a 6 dovolaním napadnutého uznesenia doplnil, že „... sa odvolací súd ani nestotožnil s názorom prokurátorky krajskej prokuratúry, ktorá navrhovala doplniť dokazovanie posudkom ústavu podľa § 147 Tr. por. Tu nie je podstatné tvrdenie obhajcu, či takýto ústav „existuje“ alebo nie. Taktiež v súlade s § 147 Tr. por. je možné hovoriť o výnimočnom a obzvlášť závažnom prípade. Vedecké osobitné posúdenie, vzhľadom na už vykonané rozsiahle znalecké dokazovanie na hlavnom pojednávaní, nie je potrebné. Tento svoj záver opiera senát odvolacieho súdu nielen o kvantitu znaleckej činnosti, keď na hlavnom pojednávaní bolo vypočutých 10 znalcov, ale aj už spomínanú teoretickú a odbornú, praktickú erudíciu týchto znalcov. Opakovane tu senát odvolacieho súdu pripomína, že znalci vypočutí na hlavnom pojednávaní neprednášali svoje názory na danú vec, akoby na „vedeckej konferencii“, ale po zákonomnom poučení ako znalcov. Z obsahu takto vykonaného dokazovania podrobne uvedeného aj v písomnom odôvodnení napadnutého rozsudku pritom vôbec nevyplýva, že by títo znalci vykonávali svoju znaleckú činnosť (§ 142 a nasl. Tr. por.) v hypoteticko-teoretickej rovine, že by špekulovali, že by bagatelizovali, resp. až ospravedlňovali konanie obžalovanej. Pokiaľ aj prokurátora krajskej prokuratúry uvádzala, že takéto znalecké doplnenie dokazovania ústavu nariadil už Najvyšší súd SR, s tým sa odvolací súd nestotožnil. V odôvodnení uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Tdo/17/2014 zo dňa 16. apríla 2014 (rovnako v uznesení Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 23To/74/2014 zo dňa 1. augusta 2014) je uvedená táto forma doplnenia dokazovania ako alternatívna možnosť, pričom prioritou v doplnení dokazovania bol „výsluch znalcov obhajoby...“ (pozri citované uznesenie Najvyššieho súdu SR str. 8 na konci prvého odseku).“.

Z pohľadu dovolacieho súdu je k tomu nutné uviesť, že ak minister spravodlivosti využije svoje oprávnenie podať dovolanie podľa § 371 ods. 3 Tr. por. pre nesprávne zistenie skutkového stavu v podstatných bodoch na základe vykonaných dôkazov, musí v dovolaní konkretizovať nesprávnosť úvah, ktorými sa súd spravoval pri hodnotení dotknutých dôkazov (§ 168 ods. 1 Tr. por.), nakoľko len taká chyba môže byť v uvedenej situácii podkladom pre zrušenie napadnutého rozhodnutia dovolacím súdom. Ak sa dovolateľ obmedzí iba na výpočet vykonaných dôkazov alebo uvedie len ich vlastné hodnotenie, také dovolanie je zrejme nedôvodné (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 45/2017).

V tomto kontexte je potom podstatné, že ministerka spravodlivosti v podanom dovolaní síce rekapituluje závery jednotlivých znalcov a rovnako ako súdy oboch stupňov konštatuje ich rozpornosť, avšak nijako nekonkretizuje, v čom sú ich vyššie uvedené úvahy, ktoré ich viedli k záveru, že ďalšie znalecké dokazovanie vykonávať nebudú, chybné. Dovolaciemu súdu pritom ani nepredostiera vlastné hodnotenie týchto dôkazov, na základe ktorého by bolo možné takúto chybu jednoznačne identifikovať a z ktorého by vyplývalo, že súdy nepostupovali v pôvodnom konaní v súlade s § 2 ods. 12 Tr. por. Teda, že ich

hodnotenie nie je založené na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, v dôsledku čoho sú ich skutkové závery neúplné, ako tvrdí dovolateľka. Za také totiž nemožno v žiadnom prípade považovať len všeobecne uplatnenú námietku, že vyjadrenie krajského súdu je v rozpore so základnými zásadami trestného konania uvedenými v § 2 ods. 10 a ods. 12 Tr. por. Treba pritom zdôrazniť, že je povinnosťou dovolateľa odôvodniť podané dovolanie tak, aby z neho bolo zrejmé nielen to, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda, ale i to aké konkrétne chyby sa rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré mu predchádzalo, vytykajú (§ 374 ods. 1 Tr. por.).

Už z uvedeného je zrejmé, že dovolateľkou označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 3 Tr. por. nie je v posudzovanej veci zjavne splnený.

Napriek tomu však považuje najvyšší súd za potrebné k veci pre úplnosť dodať, že akokoľvek je smrť štvorročného dieťaťa tragická, určenie jej príčiny nepredstavuje bez ďalšieho výnimočný a obzvlášť závažný prípad vyžadujúci osobitné vedecké posúdenie, ktorý by automaticky odôvodňoval pribratie znaleckého ústavu, resp. inej právnickej osoby, ktorá je špecializovaným vedeckým a odborným pracoviskom alebo špecializovaným odborným pracoviskom podľa § 147 ods. 1, ods. 2 Tr. por. (ďalej len „znalecký ústav“).

Rovnako ani skutočnosť, že do konania pribratí znalci dospeli k rozdielnym záverom, neznamená, že je vždy nutné preskúmať takéto posudky znaleckým ústavom. K vyžiadaniu posudku znaleckého ústavu za účelom preskúmania posudku znalca podľa § 147 ods. 1 Tr. por. totiž možno pristúpiť až po vyčerpaní postupu podľa § 146 Tr. por., teda až potom, ak pochybnosti, nejasnosti alebo neúplnosti už podaného posudku neboli odstránené osobným výsluchom znalca, resp. doplnením jeho posudku a ani posudkom iného znalca, ktorý bol do konania z tohto dôvodu pribratý. Pritom skutočnosť, že v konaní podané posudky týkajúce sa tej istej otázky obsahujú rôzne závery, ešte sama o sebe nie je dôvodom pre vyžiadanie posudku znaleckého ústavu. V takýchto prípadoch je predovšetkým nutné, aby súd na hlavnom pojednávaní vykonal výsluch všetkých znalcov zameraný na objasnenie príčin rozporov medzi ich posudkami a iba ak sa ani takýmto postupom nepodarí odstrániť pochybnosti o správnosti a úplnosti podaných posudkov, je nutné do konania pribrať znalecký ústav. Samozrejme len za predpokladu, že pretrvávajúce rozpory budú tak zásadné, že ani pri zohľadnení ostatných vo veci vykonaných dôkazov nebude môcť súd presvedčivo oprieť svoje rozhodnutie o niektorý z týchto posudkov (primerane napr. rozhodnutia uverejnené v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu pod č. 13/1971 a 11/1987).

V tomto kontexte je nutné poukázať na to, že podľa záverov znaleckého posudku MUDr. Františka Štullera, PhD. a prof. MUDr. Františka Novomeského, PhD. (znalcov z odboru zdravotníctvo, odvetvie súdne lekárstvo) bolo bezprostrednou príčinou smrti maloletého kardiorespiračné zlyhanie v dôsledku hnisavého zápalu pľúc a pohrudnice, ktorý sa uňho vyvinul v dôsledku rozšírenia infekcie z dýchacích ciest do pľúc. Chorobnými zmenami, ktoré viedli k smrti maloletého, boli podľa znalcov hnisavý zápal pľúc a pohrudnice (lobárna pneumónia a hnisavofibrinózna pleuritída).

Takto ustálená príčina smrti však nedáva odpoveď na to, že chorobné zmeny na pľúcach v nimi popisovanom rozsahu s najväčšou pravdepodobnosťou nemohli bez ďalšieho kriticky ovplyvniť ventiláciu pľúc, pričom ani mikroskopický obraz na srdci, pečeni, obličkách a pankrease nepoukazoval na žiadne mikroskopické zmeny svedčiace niekoľko hodín trvajúcej hypoxii a to za situácie, že aj podľa výpovedí poškodenej a ďalších príbuzných maloletého sa u neho ani krátko pred smrťou neprejavovali príznaky dlhodobej hypoxie vyvolanej postupujúcim zápalom pľúc a vyvíjajúcou sa dychovou nedostatočnosťou, keď ešte približne dve hodiny pred smrťou bol schopný plne komunikovať s matkou, prijať lieky cestou úst a piť čaj, bez toho aby bol zaznamenaný typický príznak hypoxie, akým je namodranie slizníc a kože.

Naopak presvedčivé vysvetlenie v tomto smere poskytujú závery znaleckej organizácie forensic.sk, s ktorými sa následne stotožnili v podstate všetci znalci, ktorých ministerka spravodlivosti zaradila v dovolaní do druhej skupiny, a podľa ktorých k smrti maloletého došlo najpravdepodobnejšie v dôsledku

akútnej asfyktickej príhody na základe spazmu horných dýchacích ciest pri zápalovom postihnutí pľúc, pretože priebeh ochorenia maloletého nepoukazuje jednoznačne na dlhotrvajúci stav hypoxie dieťaťa, ale na náhlu poruchu dýchania. Pokiaľ za takejto dôkaznej situácie dospeli súdy oboch stupňov k tomu, že ďalšie znalecké dokazovanie nie je potrebné, nemožno tomuto ich záveru nič vytknúť.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že dovolanie ministerky spravodlivosti podľa § 382 písm. c) Tr. por. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.